

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. III. Quod sacra Imago Sanctae Mariae Maioris fuit à Sancto Luca
depicta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

QVOD SACRA IMAGO
SANCTÆ MARIÆ MAIORIS

Fuit à Sancto Luca depicta.

Caput III.

NVS QVAM ferè legimus aliquem, qui hanc rem denegat, sed potius omnes vno ore testantes: Vidimus etiã in huius Ecclesiæ Archiuio plurimas Bullas, & summorum Pontificum rescripta, atque adeò alia, quæ id expressè confirmant, sicut etiam in Vaticana Bibliotheca, velut nos ad huc ostendemus. Primus igitur Io. Steph. Duran. sic loquitur: Altera ab eodem Luca effecta, & expressa Roma in Basilica sancte Mariæ Maioris multis iam seculis religiose obseruatur. Et Canisius aliquot in testimonium adducit, Imaginem Beate Virginis à Sancto Luca depictam seruari in Basilica sancte Mariæ Maioris, ubi de miraculo per eandem edito tempore Sancti Gregorij Papa. Panuinus ait Hanc imaginem fuisse à Sancto Luca depictam, his verbis: Brachium cum alijs reliquijs sancti Luca Evangeliste, qui depinxit Imaginem Beate Mariæ Virginis in hac Basilica existentem. Et Pompeius Vgonius de reliquijs huius Basilicæ agens, Primam talem Imaginem recenset his verbis: Et gloriosissima Imago Virginis miraculis illustris à Sancto Luca depicta. Idem etiam alibi testatur Alphonsus Ciaccon. Quibus rebus permotus Gregorius ad cetera celestis uie piacula, postero anno 1593, religiosam in die resurrectionis supplicationem instituit, atque solemnè in pompa sanctam Dei Genitricis imaginem extulit. Hæc ex Luca Evangeliste manu ad Vinum expressa, tantum in eade Beate Virginis ad Præsepe in Exquilijs sita eximia Populi religione conseruatur.

Idem etiam ex manuscriptis, atque apostolicis rescriptis stabilitur, quæ in Archiuio asseruantur, vel certè in Vaticano. & primum adest Agapiti Cardinalis Columnæ testamentum anno 1380. In Ecclesia Beate Mariæ Maioris de Vrbe, quæ dicitur de Niue, meam eligo sepulturam, in naue illa propinqua Imagini Virginis gloriosa, vel ante tabernaculum dicte Virginis depictæ manu Beati Luca, dum tamen sit possibile. Et alio libro vetustissimo. Imago gloriosa Virginis Mariæ depicta in

A quadam grossa tabula, cum imagine sui filij in brachio sinistro, quam depinxit Sanctus Lucas Euangelista.

Plura possem addere ad idem confirmandum; cum vsque à sancti Gregorij temporibus perpetuò semper fuerit æstimata, atque adorata, velut S. Lucæ pictura; sed ne nimium in re certa morer, ad alia properabo, Hanc Imaginem semper venerans, atque credens illam esse, quæ à Romanis muris pestem expulit, quod S. Antoninus Florentiæ Archiepiscopus affirmat: Quia verò adhuc pestis Romam vastabat, more solito processionem cum Litanijs per circuitum Ciuitatis persequi Paschali tempore mandauit, & Imaginem Beate Mariæ semper Virginis ante processionem portari ordinauit. Hæc Imago dicitur esse Roma in Ecclesia sancte Mariæ Maioris, & fuisse depicta à Luca Evangelista non solum medico, sed & pictore egregio. Quum autem deferretur imago: tota aeris infectio, & turbulentia Imagini cedebat, quasi eam fugeret, & præsentiam eius ferre non posset. Vnde & mira serenitas, & aeris puritas, post eam remanebat. Tum iuxta Imaginem (ut fertur) audite sunt voces Angelorum canentium. Regina cæli letare alleluia, &c. statimque Gregorius, qui processionem sequebatur, addidit. Ora pro nobis Deum, &c.

Et Bonifacius Pontifex Nonus, hoc pacto: Bonifacius Episcopus, &c. Uniuersis Christianidelibus præsentis literas inspecturis salutem, &c. Cum itaque, ut tam dilecti filij nostri Stephani tituli Sancti Marcelli, Presbyteri Cardinalis, & Ecclesiæ Sancte Mariæ Maioris Archiepiscopi, quàm Capituli ipsius Ecclesiæ, & nonnullorum Ciuium ipsius Vrbs, relatione percepimus, & in ipsa Vrbe communis opinio habetur Imago Beate Virginis Mariæ, Beati Luca Evangeliste miraculosè, ut pie creditur, & communiter fertur depicta, quæ in dicte Ecclesia venerabiliter asseruatur, in quibuslibet anni temporibus aperiat, & claudatur, quibus ad dictam Ecclesiam causa apperitionem, & clausonem huiusmodi videndi confluit populi multitudo, &c.

E Dum putabam, hic capiti finem imposuisse, illud subuenit, quod aliquis posset opponere, quasi hæc Imago Gloriosa Virginis similitudinem non seruet, sicut à sanctis Patribus designatur; ex quo posset collegi minus à sancto Luca effluxisse, qui optime Virginem cognouerat. Quare dicimus præteritis annis accuratè cominus inspexisse, & per aliquod tempus, nec non etiam eius similitudinem per insignem Pictorem desumpsisse,

De visib. Eccles. lib. 1. cap. 5.

In tract. de sept. Eccles.

De station.

De vitis sum. Pont. & Card. in Vita s. Gregor. 1

Par. 1. c. 3. tit. 12.

Lib. de Div. esp. 13.

Ex Vatic. Bibliotheca

desumpfisse, qui ad viuum effinxit occasione translationis ad celeberrimum sacellum. à Paulo Quinto Pontifice Maximo conditum: quo tempore notauimus talem Imaginem esse mediocri staturæ, modestissimis vestibus, & ornamentis satis persimilem ijs, quæ sancti Patres de illa scriptis consignarunt, & præsertim Epiphanius: *Erat Maria in rebus honesta, & grauis, pauca admodum, eaque necessaria loquens, ad audiendum facilis, et perquam affabilis, honorem suum, & venerationem omnibus exhibens, statura mediocri, quamuis sint qui eam aliquantulum mediocrem longitudinem excessisse dicant, decenti dicendi libertate aduersus omnes homines vsa est, sine risu, sine perturbatione, & sine iracundia maximè, colore fuit triticum referente, capillo flauo, oculis acribus sufflauias, & tanquam oliuæ colore, pupillas in eis habens, supercilia ei erant inflexa, & decenter nigra, nasus longior, labia florida, & verborum suauitate plena, facies non rotunda, & aucta, sed aliquanto longior, manus simul, ac digiti longiores.* Cedranus: *Erat (inquit) statura mediocri, subfusca, flauo crine, oculis fuluis, ac mediocribus, manibus, ac digitis longis.* Sanctus Anselmus: *Fufos habebat oculos, rectos aspectu; nigra supercilia, mediocrem nasum, vultus eius longus, longæ manus, longi digiti, mediocri statura, perseverans in orationibus, ferens pannum proprii coloris, lectionis, ieiunij, & labori manuum, & omni bonæ, & virtuosæ operationi se dederat.* Et in Vaticana Bibliotheca Græcus auctor ait: *De Imagine Deiparæ, quam pictura expressit Sanctus Lucas. Diuinus Lucas, qui & summus Grammaticus, & Rhetor eloquentissimus, & Philosophus cum in naturalibus, tum supernaturalibus excellens fuit, qui incunctate sui Euangelij, vniuersum orbem vniuit, qui spiritualium gratiarum animata tabella, pietatisque exemplar extitit; qui inter alias animi dotes, etiam pingendi artem diligentissimè exercuerat, & coloribus sciè adaptandis operam dederat: Imaginem Deiparæ in tabella perbellè, ac diligenter expressit, rem pulcherrimam, & imitatu perdifficilem describere conantibus. Ipse tamen ideam exemplarem valdè subtiliter, atque ad eò exactè ad viuum effinxit, ut quasi ex altera parte ars cum natura certaret, & eam superare contenderet. Non erit autem res ingrata si picturam oratione descriperimus, neque enim historiæ sermo id permittit, ut non solum habeamus, quod nostrum aspectum oblectet, sed etiam auditum pascat. Depinxit igitur egregius pictor Ideam castissimæ*

A *Domine, corporis quidem proceritatem, mensuram mediam, ætatis parum excedentem, oris verò descriptionem non ad perfectam rotunditatem elaboratam, sed aliquatenus protrahatam, nasum directum equaliter in ambabus partibus faciem diuidentem, oculos valde pulchros velut humidum distillantes: initium probitatis, morum honestatem, & grauitatem longè diuinior em: in ipso residentem pupillas videlicet oculorum præferentes, pupillas planè more regio intus velut in thalamo se continentem, & cereuleis ornamentis ritè admodum fulgentes, cereleis quoque supercilijs subsidentes, similiter autem & palpebris inumbratas; Castissima labia cocino modèstè rubeſcentia, digitos dominico, ac diuino copori adnatos, gracilitate quidem equaliter ornatos, ad prolixitatem verò mediocriter extensos. Capillos quoque subflauos diuini capitis. Talem natura supra naturam, matrem, talem ars eius imaginem: illa quidem effecit; hæc verò imitata est. Conijcere autem possumus imaginis artificem successu operis gauisum pictricem manum ori admoventem exoculatam fuisse. Vel si non hoc, & artis datori pro beneficijs acceptis sacrificasse. Quomodo autem non sacrificaret? Non propterea, quod spumam, quam equus ex ore expuerat, fortuna vsus faurice ad viuum pinxisset, sed quod gratia quidem artem, ars verò manum, atque ad eò ipsam picturam, vel ut totum dicam pictorem gratia mouens ad eò spirantem, & parum non viuam exemplarem Dominam expressit. Talem igitur imaginem cum composuisset S. Lucas, eam affert Deiparæ; ipsa verò oculos in eam conijciens; iterum vaticinatur, seu proprii vaticinij reminiscitur. Et quam edidit vocem in principio admirandi partus; hanc etiam num in admirabilem Imaginis picturam religiosè simul, ac remissè protulit. En rursus (inquit) ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Et ò animam religiosam, ò vocem veracem, quæ cum libertate dicendi Domine ac Regine conuenit, subiugit, mea gratia cum ipsa esto. Et verbum res fit æterna, immobilisque. Quippe Dei matris erat cum Imago, tum vox Gratia plena, inquit, ego sum super omnem creaturam mater facta creatoris. Et quemadmodum sanctitatis, & gratiarum fontem ego accipi ex eo, qui in me conceptus est, præter omnem rationem, ita ex me etiam Imago accipiet influxum miraculorum. Quisque per me operatus est, quæ omnem captum superant, per eam quoque effector erit admirabilium. Naturas transmotaui ego, expellet morbos, & omnes passiones ista mea Imago, ab ea fugient Demones, terga vertent, eaque apparente euanescent.*

Lib. de Deiparæ
cap. 13.

Ex Vaticana
Bibliotheca.